

ИЗВЕШТАЈ

О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПЛАНА АКТИВНОСТИ МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ И ВОЈСКЕ СРБИЈЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ НАЦИОНАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА ПРИМЕНУ РЕЗОЛУЦИЈЕ 1325 САВЕТА БЕЗБЕДНОСТИ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА – ЖЕНЕ, МИР И БЕЗБЕДНОСТ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ (2010-2015) У 2014. ГОДИНИ

На основу извештаја организационих јединица Министарства одбране и Војске Србије (у даљем тексту: МО и ВС) израђен је Извештај о реализацији Плана активности Министарства одбране и Војске Србије за спровођење Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност у Републици Србији (2010-2015) у 2014. години.

Извештај садржи следеће целине:

- 1) **Институције** – формирање и функционисање институционалних тела и механизма за спровођење НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН из надлежности МО и ВС;
- 2) **Заступљеност** – повећање заступљености жена у МО и ВС и њихов утицај на питања која се односе на мир и безбедност;
- 3) **Одлучивање** – повећање учешћа и утицаја жена на одлучивање у МО и ВС;
- 4) **Укључивање** – повећање учешћа жена у међународној сарадњи, решавању конфликта, постконфликтних ситуација и веће учешће жена у мултинационалним операцијама;
- 5) **Заштита** – коришћење инструмената правне заштите жена;
- 6) **Едукација** – образовање и усавршавање припадника МО и ВС у духу Резолуције 1325 СБ УН;
- 7) **Медији** – пружање медијске подршке циљевима НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН.

Спровођење НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН из надлежности МО и ВС, током 2014. године, реализовано је на основу Плана активности Министарства одбране и Војске Србије за спровођење Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност у Републици Србији (2010-2015) у 2014. години. Реализовано је 77,39 % активности предвиђених наведеним Планом, у свих седам области спровођења НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН.

У наведеном периоду нису реализоване активности које су биле планиране за спровођење у сарадњи са Агенцијом УН за родну равноправност и оснаживање жена (UN Women), с обзиром да је 2013. године окончан пројекат „Унапређење примене Резолуције 1325 СБ УН - Жене, мир и безбедност - на Западном Балкану“, а након два претходна, нови Меморандум о сарадњи Министарства одбране са том агенцијом у 2014. години није потписан.

За потребе реализације активности предвиђених НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН, из надлежности МО и ВС у 2014. години планирана су у Сектору за политику одбране Министарства одбране финансијска средства у укупном износу од 380.000,00 динара, од којих је утрошено 143.645,00 динара.

Резултати родне анализе спроведене у мају и октобру 2014. године, показују да је у Министарству одбране и Војсци Србије дошло до повећања укупне заступљености жена од 0,14% у односу на укупан број запослених, имајући у виду да је заступљеност жена у мају 2014. године износила 19,20%, а у октобру 2014. године 19,34%.

1. ИНСТИТУЦИЈЕ – формирање и функционисање институционалних тела и механизма родне равноправности за спровођење НАП за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност у Републици Србији, из надлежности МО и ВС

У МО и ВС је током 2014. године успостављено функционисање свих предвиђених институционалних тела и механизма родне равноправности.

Политички савет Владе за спровођење НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН (у даљем тексту: Политички савет) је у новом сазиву формиран 18. јуна 2013. године, на основу Закључка Владе Републике Србије 05 број 02-505/2013 године о измени Закључака о образовању Политичког савета и Мултисекторског координационог тела за спровођење НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН (у даљем тексту: Мултисекторско координационо тело). У складу са наведеним документом, стручну и административно-техничку подршку раду Политичког савета пружа Министарство одбране.

Политички савет је у новом сазиву одржао шест седница, од којих су, у 2014. години, одржане три седнице (24. јануара, 24. фебруара и 17. марта). На седници тог тела, одржаној 17. марта 2014. године у Министарству одбране, једногласно је усвојен Извештај о спровођењу НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН – Жене, мир и безбедност у Републици Србији (2010-2015), за период 2011-2013. године. Сагледавајући извештаје надлежних органа државне управе, организација цивилног друштва и међународних институција, Политички савет је усвојио закључке и препоруке за унапређење спровођења НАП у Републици Србији и уврстио их у поменути извештај. Министарство одбране је, као овлашћени предлагач, након прибављања мишљења свих надлежних органа државне управе и уградње примедба и сугестија Министарства финансија и Републичког секретаријата за законодавство, доставило Влади предлог Закључка којим се прихвата наведени извештај Политичког савета и прослеђује Комисији Народне скупштине за праћење спровођења НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН, ради остваривања демократског надзора над спровођењем овог плана, као и постављања на сајт МО, ради доступности информација од јавног значаја у вези са његовим спровођењем.

Суочавајући се са проблемом недостатка кворума потребног за рад и одлучивање на седницама, Политички савет је, на својој седници одржаној 17. марта 2014. године, усвојио закључак о потреби проширења састава Политичког савета и Мултисекторског координационог тела. У складу с тим, Министарство одбране је, 20. јуна 2014. године, покренуо процедуру за избор новог састава ових тела, након чега је, ургенцијама од 4. августа 2014. године и 17. новембра 2014. године, настојало да прибави све потребне податке за формулисање предлога закључка Владе за формирање наведених тела.

По питању сарадње Политичког савета са другим институцијама у друштву, треба истаћи да су седницама Политичког савета, поред именованих чланова тог тела, по позиву, присуствовали и представници надлежних комисија и одбора Народне скупштине Републике Србије, Повереника за заштиту равноправности, Заштитника грађана и институционалних тела и механизма укључених у спровођење НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији.

Поред наведеног, председник Политичког савета је учествовао на више домаћих и међународних скупова посвећених примени Резолуције 1325 СБ УН у 2014. години. На основу сагласности министра одбране, он је 26. маја 2014. године у Београду отворио рад Међународне конференције под називом: *Увођење родне перспективе: индикатори за примену УН Резолуције 1325*, чији су организатори били Београдски центар за безбедносну политику, Стокхолмски институт за међународна мировна истраживања из Вашингтона (SIPRI) и организација Жене у међународној безбедности (WIIS).

Такође, председник Политичког савета је, 14. октобра 2014. године у Централном Дому

Војске Србије у Београду, отворио скуп посвећен презентацији резултата регионалне студије: *Положај жена у оружаним снагама Западног Балкана*, коју су израдили представници министарстава одбране и оружаних снага земаља у региону у оквиру пројекта UNDP/SEESAC под називом: *Подришка интеграцији начела родне равноправности у реформу сектора безбедности на западном Балкану*. Учествовао је и на конференцији под називом: *Србија на путу толеранције и недискриминације: искуства Повереника за заштиту равноправности*, која је одржана 28. октобра 2014. године у Палати „Србија“, у организацији Повереника за заштиту равноправности, као и на скупу у Београдском центру за безбедносну политику у Београду, на којем су презентовани извештаји организација цивилног друштва о примени Резолуције 1325 СБ УН под називом: *Успеси у примени Резолуције СБ УН 1325 – Жене, мир и безбедност: од глобалног ка локалном*, која је одржана 4. децембра 2014. године, у организацији Београдског центра за безбедносну политику и Удружења „Деа Диа“.

Овлашћено лице за обављање послова саветнице за родну равноправност министра одбране, одлуком министра одбране, од 15.07.2013. године је директорка Института за стратегијска истраживања Сектора за политику одбране. Током 2014. године она је учествовала је у раду више регионалних састанака представника механизма родне равноправности у министарствима одбране и оружаним снагама: Србије, Македоније, БиХ и Црне Горе и у промоцији регионалне студије: *Положај жена у оружаним снагама Западног Балкана* у Београду, које су реализоване у оквиру пројекта UNDP/SEESAC под називом: *Подришка интеграцији начела родне равноправности у реформу сектора безбедности на западном Балкану*.

Директорка Института за стратегијска истраживања, која је уједно и овлашћена за обављање послова саветнице за родну равноправност министра одбране, руководи пројектом под називом: *Родни аспект у војној професији*. Поред тога, подржала је израду Приручника за обуке у области родне равноправности у МО и ВС и ангажована је на спровођењу активности усмерених ка оснаживању механизма „особа од поверења“ у МО и ВС. Такође, она је, у априлу 2014. године, одржала предавање о родној равноправности на Војној академији Сектора за људске ресурсе за полазнике највишег нивоа каријерног усавршавања – Високих студија безбедности и одбране, присуствовала на два састанка Аналитичке групе МО и ВС за анализу спровођења НАП и на два састанка Политичког савета.

Аналитичка група МО и ВС за анализу спровођења НАП, коју чине 22 лица из 17 организацијских јединица МО и ВС, којом руководи припадница Управе за стратегијско планирање СПО, је од свог оснивања 2011. године одржала укупно седамнаест састанака, од којих су у 2014. години одржана четири радна састанка (четрнаести, петнаести, шеснаести и седамнаести), као и десет састанка пет секција које делују у оквиру Аналитичке групе МО и ВС. Четрнаести састанак Аналитичке групе МО и ВС је одржан 7. маја 2014. године у Управи за стратегијско планирање Сектора за политику одбране, петнаести састанак је одржан 20. јуна 2014. године у Сектору за буџет и финансије Министарства одбране, шеснаести састанак је одржан 8. октобра 2014. године у Управи за стратегијско планирање Сектора за политику одбране и седамнаести састанак је одржан 26. децембра 2014. године у Управи Војне полиције Генералштаба Војске Србије.

Поред наведеног, током извештајног периода, Аналитичка група МО и ВС је израдила и доставила четири шестомесечна извештаја и један годишњи извештај. Два шестомесечна извештаја о реализацији задатака из надлежности Аналитичке групе МО и ВС за анализу спровођења НАП, за период од јануара до јуна 2014. године и од јула до децембра 2014. године, достављена су лицу овлашћеном за обављање послова помоћника министра за политику одбране, а два шестомесечна извештаја о спровођењу НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН, из надлежности МО и ВС, за период од јануара до јуна 2014.

године и од јула до децембра 2014. године, достављени су Мултисекторском координационом телу Владе, коме у складу са Закључком Владе, стручну и административно-техничку подршку пружа Министарство унутрашњих послова. У складу са препоруком Повереника за приступ информацијама од јавног значаја, годишњи извештаји о спровођењу НАП у МО и ВС и полугодишњи извештаји о раду Аналитичке групе МО и ВС се постављају на сајт Министарства одбрана и доступни су на увид широј јавности.

У извештајном периоду је, од стране руководиоца Аналитичке групе МО и ВС, пружена стручна подршка Политичком савету Владе за спровођење НАП у организацији три седнице тог тела и два састанака Радне групе Политичког савета Владе за унапређење спровођења НАП, којима руководи државни секретар у Министарству одбране. Поред тога, руководилац и чланови/чланице Аналитичке групе МО и ВС су били укључени у реализацију бројних активности у МО и ВС из области родне равноправности, попут курсева, радионица, семинара и предавања на тему родне равноправности, затим у активности међународне војне сарадње, активности на изради извештаја и сепарата за потребе Сталне мисије Републике Србије у Уједињеним нацијама, OSCE и NATO (PfP), као и у раду научно-стручних скупова на којима се промовишу циљеви НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији.

Од активности планираних за реализацију у 2014. години, чланови/чланице Аналитичке групе МО и ВС, нису учествовали у раду три семинара за едукацију аналитичких група и истраживачких тимова у сектору безбедности Републике Србије, предвиђена да буду реализовани у сарадњи са UN Women.

Механизам родне равноправности „особе од поверења“, који је успостављен у другој половини 2013. године у организацијским јединицама МО и ВС, чини укупно 630 лица, тј. 210 „особа од поверења“ и 420 њихових заменика. Након едукације 147 лица из сектора безбедности Републике Србије на семинару који је реализован 2013. године у МО и ВС у сарадњи са UN Women и Повереником за заштиту равноправности, у 2014. години није реализована планирана едукација „особа од поверења“ у сектору безбедности у сарадњи са поменутом агенцијом. Стога је у 2014. години едуковано 20 „особа од поверења“ из МО и ВС у Институту за стратегијска истраживања СПО МО.

Током 2014. године, Министарство одбране је на захтев појединих организација цивилног друштва, а посебно Београдског центра за безбедносну политику, „Жена у црном“ и Центра за истраживање јавних политика, учинило доступним информације од јавног значаја о резултатима спровођења НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН у МО и ВС и доставило одговоре на њихова питања.

2. ЗАСТУПЉЕНОСТ - повећање заступљености жена у Министарству одбране и Војсци Србије и њиховог утицаја на питања која се односе на мир и безбедност

Резултати упоредне родне анализе спроведене у октобру 2014. године у односу на показатеље из претходног периода спровођења родне анализе, указују на тренд повећања заступљености жена у МО и ВС. У октобру 2014. године, заступљеност жена у МО и ВС повећана за 0,14% у односу на показатеље из маја 2014. године (табела 1).

Табела 1: Резултати родне анализе из октобра 2014. године о заступљености жена у односу на укупан број запослених у МО и ВС, по категорији кадра

Категорија кадра	% Жена			
	септембар 2012.	мај 2013.	мај 2014.	октобар 2014.
Официр	0.21%	0.30%	0.48%	0.63%
Подофицир	0.11%	0.12%	0.14%	0.14%
ЦЈ	15.87%	16.00%	15.77%	15.68%
ПВ	2.90%	2.86%	2.81%	2.89%
Укупно	19.09%	19.28%	19.20%	19.34%

Подаци квалитативне анализе указују да до наведеног повећања заступљености жена у МО и ВС није дошло у тзв. државној администрацији, већ, пре свега, у категорији професионалних војних лица (ПВЛ) - официри, с обзиром да је у септембру 2014. године у чин потпоручника унапређено 55 кадеткиња које су завршиле Војну академију. У тој класи једна девојка је била међу три најбоља кадета по рангу, са просеком 9,70 на студијском програму Логистика одбране, модул Финансије. При томе, треба истаћи да је заступљеност жена у Војсци Србије, са пресеком 30. септембра 2014. године, износила 8,3%, што је у оквиру просека у земљама у окружењу.

Војна академија је усвојила препоруку Поверенице за заштиту равноправности из јула 2013. године да се усклади текст конкурса са антидискриминаторским прописима и да се уклоне спорни услови из конкурса који су одређивали горњу границу од 15 одсто за пријем жена у Војну академију и испуњен услов да кандидати/кандидаткиње нису у брачној и ванбрачној заједници и да немају децу. У складу с тим, у конкурс за пријем у Војну академију за школску 2014/2015. годину није постављена ограничавајућа квота за пријем девојака, нити је постојао услов у вези са брачним и родитељским статусом кандидата. Конкурс је расписан за 50 лица из цивилног друштва. На конкурс се пријавила 271 девојка или више од 30% од укупно 888 пријављених кандидата. На основу спроведене селекције примљено је 16 девојака, што представља добру заступљеност, јер је у ту класу уписано и 60 матураната Војне гимназије, међу којима није било девојака, па је заступљеност жена у укупном броју студената прве године Војне академије износи 14,5%.

На Медицинском факултету Војномедицинске академије у школској 2014/2015. години уписано је 61,54% жена од укупног броја уписаних студената.

У 5. класи Основног командно-штабног курса, у периоду септембар-децембар 2014. године није било жена.

У Школи за резервне официре, у септембру 2014. године, од укупног броја полазника те школе 23% су биле жене.

У Војној гимназији, на основу јавног конкурса, у школској 2014/2015. години, по први пут су створени услови за пријем девојака. На наведени конкурс се пријавио скоро подједнак број девојака (934) и младића (937) од укупно 1871 кандидата. Први круг селекције су прошле 222 девојке и 265 младића, а након другог круга селекције извршено је рангирање кандидата и примљено је најбољих 90 кандидата, међу којима је 31 девојка и 59 младића.

У периоду од маја до септембра 2014. године, од укупног броја упућених регрута на добровољно служење војног рока, било је 10,8% жена.

3. ОДЛУЧИВАЊЕ – повећање учешћа и утицаја жена на одлучивање у Министарству одбране и Војсци Србије

Управа за кадрове Сектора за људске ресурсе обезбеђује редовно евидентирање заступљености жена на руководећим/командним позицијама и, на основу тих података, заступљеност жена на руководећим/командним позицијама, у новембру 2014. године, износила је 19,31% у односу на укупан број жена запослених у МО и ВС.

Према оцени Управе за људске ресурсе (Ј-1) Генералштаба Војске Србије, релативно мала заступљеност жена на руководећим/командним дужностима је директна последица структуре Војске Србије у којој се готово сва руководећа/командна места попуњавају официрима или подофицирима, као и недовољног броја жена виших чинова са потребним квалификацијама, односно годинама стажа у Војсци Србије за постављење на више и високе позиције у војсци (табела 2).

Табела 2: Заступљеност жена на руководећим/командним дужностима у Војсци Србије

НИВО ДУЖНОСТИ У ВС	ПРОЦЕНАТ ЖЕНА
командир тим - одељење – вод	2,12
командир ч/бат	0,00
командант б/див/е	0,00
командант бр/Лоб/ЦО	0,00
командант оперативног састава	0,00
руководилац групе	4,69
начелник одељења-одсека	2,36
начелник управе	0,00
Укупно	2,27

Чињеница да је учешће жена на нижим руководећим/командним дужностима веће него на вишим, указује да ће временом овај број расти, сагласно стицању услова кандидаткиња за постављење на руководеће/командне дужности. На овакав тренд указује и структура чинова жена у Војсци Србије, јер је највећи број жена официра чина потпоручник (6,7% од укупног броја лица тог чина), чина водник у категорији подофицира (1,2% од укупног броја лица тог чина) и чина разводник у категорији професионалних војника (8,7% од укупног броја лица тог чина).

У прилог овог закључка иде и анализа старосне структуре жена у Војсци Србије. Уочљиво је да је просечна старост жена официра (29 година) значајно нижа од официра мушкараца (39 година), као и код професионалних војника (28 година за жене и 31 за мушкарце), што указује да ће одлив мушкараца ове две категорије кадра у наредном периоду бити већи, па ће самим тим расти и удео жена у укупном броју припадника Војске Србије (табела 3).

Табела 3: Резултати родне анализе из октобра 2014. године. према просеку година старости запослених у МО и ВС, по полу и категорији кадра

Категорија кадра	просек година	
	жене	мушкарци
Официр	29,81	39,30
Подофицир	40,79	38,68
ЦЛ	46,00	48,53
ПВ	28,65	30,97

На основу препоруке Повереника за заштиту равноправности бр. 07-00-206/2014-02 од 08.08.2014. године, Војнообавештајна агенција је, у августу 2014. године, покренула процедуру за измену Правилника о изасланствима одбране, у делу који се односи на услове које треба да испуне кандидати који се пријављују на конкурс. Поступајући по препоруци Повереника за заштиту равноправности, у септембру 2014. године, измењен је Правилник о изасланствима одбране, тако што је из услова за обављање дужности у изасланствима одбране, уклоњен критеријум који се односи на брачни статус кандидата. Жене су у ВОА заступљене на готово свим дужностима у складу са својим квалификацијама. До сада, међутим, жене официри нису конкурисале за место изасланика одбране.

Крајем 2014. године, три жене из категорије професионалних војних лица, као и значајан број жена цивилних лица са највишим степеном образовања и више узастопних одличних оцена за резултате рада, испуњава формалне услове за постављења на средњем, вишем и високом нивоу одлучивања у МО и ВС. Ипак, на високом нивоу руковођења/командовања у МО и ВС нема ни једне жене у рангу министра, државног секретара, помоћника министра, секретара или на командним позицијама ранга генерала.

4. УКЉУЧИВАЊЕ – повећање учешћа жена у међународној сарадњи, решавању конфликта, постконфликтних ситуација и веће учешће жена у мултинационалним операцијама

У 2014. години, реализоване су бројне активности међународне сарадње припадника МО и ВС, ради достизања циљева НАП, од којих издвајамо следеће:

- Учешћа припаднице МО на другом састанку Радне групе задужене за развој регионалне обуке инструктора из области родне равноправности у ОС Западног Балкана, 20. јануара 2014. године, у Стокхолму, Краљевина Шведска.
- Присуство два припадника МО Републике Србије на презентацији регионалне *Студије о положају жена у оружаним снагама земаља Западног Балкана*, 18. фебруара 2014. године у Сарајеву, Босна и Херцеговина.
- Учешће шест припадника МО и ВС у регионалној обуци инструктора из области родне равноправности – тренинг тренера (ToT), од 5. до 13. марта 2014. године, у организацији UNDP/SEESAC у Сарајеву, Босна и Херцеговина.
- Учешће припаднице МО на експертској радионици: *Студија ОЕБС о националним акционим плановима и стратегијама за имплементацију Резолуције 1325 СБ УН*, 4. априла 2014. године, у Бечу, Република Аустрија.
- Учешће два представника МО и ВС на *Четвртој радионици о родној равноправности у војсци*, од 21. до 25. јула 2014. године, у организацији Радне групе за реформу сектора безбедности (SSRWG) и Радне групе за развој образовања (EDWG), Конзорцијума академија одбране и института за студије безбедности Партнерства за мир (PfPC) и Женевског центра за демократску контролу оружаних снага (DCAF), у Женеви, Швајцарска.
- Учешће припаднице ВС у двонедељном Курсу за родне саветнике на терену, од 25. августа до 05. септембра 2014. године, у Нордијском центру за род у војним операцијама (NCGMO), који се налази у склопу Шведског интернационалног центра оружаних снага (SWEDINT).
- Учешће две припаднице МО и ВС на регионалној конференцији под називом: *Жене и униформа*, која је одржана 22. септембра 2014. године у Новом Саду и 24. септембра 2014. године у Нишу, у организацији Фонда социјалне и демократске иницијативе, у

оквиру пројекта наведене организације цивилног друштва под називом: *Жене и униформа – унапређење положаја жена у снагама одбране и безбедности*.

- Учесће припаднице ВС на регионалном састанку посвећеном укључивању родне перспективе у програм и курикулум војног образовања и обуке, одржаном 9. октобра 2014. године, у организацији UNDP/SEESAC у Београду.
- Учесће припаднице МО на Међународној конференцији под називом: *Једнаке могућности, имплементација Резолуције 1325 СБ УН и сродних резолуција – Разлике између прокламованог и стварног стања*, од 21. до 23. октобра 2014. године, RACVIAC, у Републици Хрватској.
- Учесће пет припадника МО и ВС у раду шестог састанка представника механизма родне равноправности из министарстава одбране Србије, Македоније, Црне Горе и Босне и Херцеговине, од 25. до 27. новембра 2014. године у Скопљу, Република Македонија, у оквиру пројекта UNDP/SEESAC: *Подришка интеграцији начела родне равноправности у реформу сектора безбедности на западном Балкану*.

Од укупног броја ангажованих припадника/припадница МО и ВС у МнОп, 6,75% чине жене. Оне су ангажоване у четири мултинационалне операције, и то две у мисији MONUSCO у ДР Конго (лекар и медицинска сестра), четири у мисији UNFICYP на Кипру (професионални војници), пет у мисији UNIFIL у Либану (професионални војници), и пет у мисији EUFOR RCA у Централноафричкој Републици (једна жена лекар и четири медицинске сестре).

Поред наведеног, од 1. децембра 2014. године, у мисију УН у Централноафричкој Републици, MINUSCA упућен је контингент ВС, састављен од лаке пољске болнице и јединице за логистичку подршку, у чијем саставу је 20 жена од укупно 68 припадника/припадница тог контингента. Такође, у децембру 2014. године, једна жена ангажована је и у мисији EUTM, у Малију, што значи да је у децембру 2014. године, проценат жена из МО и ВС ангажованих у мултинационалним операцијама износио 10,81%.

Није било случајева кршења људских права жена и деце у МнОп у којима су учествовали припадници/припаднице МО и ВС.

У Министарству одбране и Војсци Србије је у марту-априлу 2014. реализован трећи курс под називом: „Род у мултинационалним операцијама“, на којем је обучено 30 лица из сектора безбедности, а крајем 2014. године, започете су припреме за реализацију четвртог курса. Реализација овог курса планирана је за период од 30.03.2015. године до 03.04.2015. године.

У припреми кандидата Војске Србије за учешће у мултинационалним операцијама, мушкарци и жене похађају обуку која се односи на родно осетљиве садржаје, по „Основном стандардизованом модулу УН за обуку за мултинационалне операције“, а теме су: „Превенција сексуалног искоришћавања и злоупотреба“, „Једнакост полова у мултинационалним операцијама“ и „Родна питања“. Реализују се и теме које се односе на одговорност према цивилном становништву, нарочито женама и деци, као и на механизме за спречавање насиља над женама и одговорности у случају недоличног понашања припадника мировних контингената и запослених у службама Уједињених нација.

Значајније повећање процента учешћа жена у МнОп на дужностима војних посматрача и штабних официра и подофицира и даље неће бити могуће без значајнијег повећања броја жена официра и подофицира у оперативном саставу Војске Србије. Међутим, могућност повећања учешћа жена и даље постоји у медицинским тимовима, јер је проценат заступљености жена у војномедицинским установама знатно већи од оног у оперативним саставима.

5. ЗАШТИТА - коришћење инструмената правне заштите жена

У Управи за традицију, стандард и ветеране Сектора за људске ресурсе врши се редовно прикупљање и праћење података у вези са родном дискриминацијом, притужбама због злостављања на раду и исходима ових притужби у МО и ВС. У вези с тим, у периоду јул – октобар 2014. године пријављен је мобинг, тј. злостављање на раду у две организационе јединице МО и ВС, од стране припадника истог пола. Наведени случајеви мобинга су, посредовањем, решени на нивоу матичне организационе јединице.

Управа за односе са јавношћу МО реализовала је информативне и промотивне активности, како би шира јавност била обавештена о доприносу који жене пружају у изградњи мира, заштити жена од дискриминације и родно заснованог насиља, промовисању ненасилног решавања сукоба, људских права и родне равноправности.

Припадница МО је учествовала са прихваћеним научним радом под насловом: „Заштита жена од насиља у сектору безбедности“ на међународном научно-стручном скупу *Насиље у Србији – узроци, последице и друштвене реакције*, који је одржан од 21. до 23. октобра 2014. године, на Тари, у организацији Криминалистичко-полицијске академије Министарства унутрашњих послова и Фондације „Ханс Зајдел“.

У Нацрту Закона о измени и допуни Закона о Војсци Србије садржан је предлог измене и допуне члана 75. став 2 и 3, тако да гласи:

„Професионално војно лице које је спречено да врши дужност због трудноће, породилског одсуства, неге детета или посебне неге детета не разрешава се од дужности и има права прописана општим прописима о раду.

Професионално војно лице из става 1 овог члана задржава права свог чина и положаја“.

Крајем 2014. године, утврђено је да је у оквиру седам синдиката који делују у Министарству одбране и Војсци Србије обезбеђена равноправна заступљеност жена. У оквиру АСНС - Синдикат Војске Србије, формиран је први Форум жена, док две жене из Синдиката „Независност“ – Војска Србије партиципирају у Секцији жена која је формирана у оквиру централе Синдиката „Независност“. Поред тога, утврђено је да су жене чланице управних одбора у четири, од укупно седам синдиката и то: АСНС - Синдикат Војске Србије; Удружени синдикати Србије „Слога“ – Војномедицинска академија; Синдикат „Независност“ – Министарство одбране Управа за односе са јавношћу; и Војни синдикат Србије.

Потребе жена и девојака у МО и ВС, посебно међу рањивим групама (самохране мајке, инвалиди, избеглице, интерно расељена лица итд.) сагледавају се кроз посебне програме подршке који су у надлежности Сектора за људске ресурсе Министарства одбране.

6. ЕДУКАЦИЈА – образовање и усавршавање припадника Министарства одбране и Војске Србије у духу Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација

На основу *Инструкције за обуку припадника Министарства одбране и Војске Србије у 2014. години*, у организационим целинама МО и јединицама ВС реализована је тема из области родне равноправности. У оквиру наведене обуке запослених у МО и ВС, чланови/чланице Аналитичке групе МО и ВС реализовали су током 2014. године предавања на тему: *Институционални механизми у систему одбране за спровођење НАП за имплементацију Резолуције 1325 СБ УН*.

На Војној академији реализовани су наставни садржаји у вези с родном равноправношћу, у оквиру предмета Међународно право, Војна етика, Социологија и Управљање људским ресурсима. Поред тога, реализована су четири семинара за кадете/кадеткиње и један

семинар за наставнике Војне академије на тему родне равноправности, уз подршку UNDP/SEESAC.

У Центру за мировне операције Здружене оперативне команде Војске Србије је реализован курс *Род у мултинационалним операцијама*, од 31.03. до 04.04.2014. године, на којем је обучено 30 лица из сектора безбедности.

Друга и трећа радионица инструктора/ки за родну равноправност за развој програма обуке за механизме за родну равноправност у МО и ВС одржане су 25. септембра и 15. октобра 2014. године. На радионицама, инструктори/ке су развијали Приручник за обуке у области родне равноправности. Приручник је први пут примењен на обуци прве групе полазника „особа од поверења“, 16. децембра 2014. године.

7. МЕДИЈИ – пружање медијске подршке циљевима Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност у Републици Србији

Управа за односе са јавношћу редовно унапређује кампање за пријем кадета у Војну академију, на Медицински факултет Војномедицинске академије и у професионалну војну службу и промовише активности које се односе на родну равноправност.

Медијски су промовисане публикације, резултати истраживања, међународне посете, састанци институционалних тела за спровођење НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН и конференције на националном и међународном нивоу посвећене питањима родне равноправности.

Медијска промоција активности које се односе на родну равноправност у средствима информисања унутар МО и ВС плански је реализована.

У медијима је промовисан рад и активности Политичког савета и Мултисекторског координационог тела из састава МО и ВС, као и овлашћеног лица за обављање послова саветнице за родну равноправност министра одбране.

ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕДЛОЗИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА НАП ЗА ПРИМЕНУ РЕЗОЛУЦИЈЕ 1325 СБ УН

На основу анализе спровођења Плана активности Министарства одбране и Војске Србије за спровођење Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност у Републици Србији (2010 – 2015) у 2014. години, усвојени су следећи:

Закључци

1. Процент реализованих активности предвиђених Планом активности Министарства одбране и Војске Србије за спровођење Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност у Републици Србији (2010 – 2015) у 2014. години, у свих седам области спровођења НАП, износи 77,39%. За реализацију планских активности у МО и ВС, од планираних 380.000,00 динара, у 2014. години укупно је утрошено 143.645,00 динара.
2. У Министарству одбране редовно функционишу сва формирана институционална тела и механизми родне равноправности, предвиђени НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН. Новину у извештајном периоду представља формирање првог Форума жена, у оквиру Асоцијације слободних и независних синдиката – припадника Војске Србије.
3. Дошло до благог повећања укупне заступљености жена од 0,14% у односу на укупан број запослених, имајући у виду да је заступљеност жена у мају 2014. године износила

19,20%, а у октобру 2014. године 19,34%. До наведеног повећања је дошло, углавном, у категорији професионалних војних лица – официри.

4. У чин потпоручника промовисано је 55 кадеткиња, од којих је, по први пут једна девојка била међу три најбоља кадета по рангу.
5. Донета је одлука да се у школској 2014/2015. години, по први пут омогући упис девојака у Војну гимназију.
6. Остварена је значајна сарадња Министарства одбране у спровођењу НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији са надлежним органима државне управе, комисијом и одборима Народне скупштине Републике Србије, Повереником за заштиту равноправности, Заштитником грађана, организацијама цивилног друштва, академском заједницом, медијима, као и са међународним организацијама.

Предлози

Ради унапређења спровођења НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији из надлежности МО и ВС, кључне препоруке су следеће:

- Доставити из Министарства одбране предлог Закључка за прихватање Извештаја Политичког савета о спровођењу НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији (2010-2015), за период од 2011. до 2013. године и предлог Закључка за формирање новог састава Политичког савета и Мултисекторског координационог тела на разматрање и усвајање Влади Србије.
- Наставити обуке чланова формираних институционалних тела и механизма родне равноправности и унапредити њихову мултисекторску сарадњу.
- Унапредити методе рада Аналитичке групе МО и ВС за анализу спровођења НАП и наставити сарадњу и заједничку едукацију са аналитичким групама и истраживачким тимовима за анализу спровођења НАП у сектору безбедности у Републици Србији.
- Размотрити потребу за усвајањем новог НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији.